

UCHWAŁA NR XXXIII/274/2021

RADY GMINY KWILCZ

z dnia 28 grudnia 2021 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.) Rada Gminy Kwilcz uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się **Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok** stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kwilcz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 roku i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Kwilcz oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Kwilczu.

Przewodniczący Rady
Gminy

Grzegorz Korpik

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2022 ROK

I. Wprowadzenie

Uzależnienie to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby - to zespół określonych objawów i zachowań, wywołanych nieodpartym pragnieniem przyjmowania substancji psychoaktywnych (tzw. głód psychiczny).

Uzależnienie może rozwinąć się w wyniku używania substancji psychoaktywnych - jest przekroczeniem bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Tę granicę przekracza się tylko raz, ale bezpowrotnie. Uzależniony, nawet gdy nie przyjmuje substancji psychoaktywnych, to do końca życia pozostaje osobą uzależnioną.

Uzależnienie jest przewlekłą chorobą centralnego układu nerwowego, która charakteryzuje się okresami remisji (tj. abstynencji) i nawrotów - prowadzi do powstania wielu szkód, m. in.: somatycznych, psychicznych i społecznych i często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych [<https://www.kbpn.gov.pl/portal?id=112213> , (23.08.2021 r.)].

Wybrane przykłady szkód zdrowotnych i społecznych związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych:

1. szkody zdrowotne:

- somatyczne tj. ostre zatrucie (przedawkowanie), wychudzenie, wyniszczenie, zakrzepy w żyłach i zatory tętnicze, Infekcja HIV i choroba AIDS, Wirusowe zapalenie wątroby HBV, HCV, HDV, rzadziej HAV, zakażenia bakteryjne, w tym posocznice - np. gronkowiec złocisty, zapalenia płuc, oskrzeli, zatok, owrzodzenie skrzydełek nosa i okolicy pod nosem, martwica przegrody nosowej, świerzb, grzybica, choroby przenoszone drogą płciową, patologie ciąży i porodu, Napady drgawkowe, ropnie, ropowice skóry w miejscach po zastrzykach;
- psychiczne tj. bezsenność, depresja/próby samobójcze, zaburzenia nastroju (jak:

agresja, drażliwość, przygnębienie, apatia), zaburzenia pamięci, ostre i przewlekłe psychozy, zaburzenia seksualne, zespoły organiczne, np. otępienie, zaburzenia uczuciowości;

- 2. Szkody społeczne:** osłabienie więzi rodzinnych, bezdomność, bezrobocie, konflikty z prawem, inwalidztwo, utrata zdolności do samodzielnego i odpowiedzialnego funkcjonowania, obciążenie społeczeństwa pomocą socjalną [<https://www.kbpn.gov.pl/portal?id=112705>, (23.08.2021 r.)].

Uzależnienie od narkotyków, określane także terminem „narkomania” (z j. gr. narke – odurzenie, mania – szaleństwo), jest postępującą chorobą prowadzącą do wyniszczenia organizmu (w skrajnych przypadkach nawet do śmierci uzależnionego). Cechą charakterystyczną tej choroby jest konieczność przyjmowania środka odurzającego. Środek ten powoduje uzależnienie psychiczne i fizyczne - narkoman odczuwa wewnętrzny przymus zwiększania dawek przyjmowanych środków psychoaktywnych.

Symptodem świadczącym o zażywaniu narkotyków może być zmiana sposobu bycia, środowiska, stylu ubierania się. Osoby uzależnione często oddalają się od przyjaciół i rodziny, mają problemy w kontaktach z otoczeniem, stają się drażliwe, nerwowe, zaniedbują codzienne obowiązki (np.: szkolne, zawodowe, domowe). Takie zachowania powinny stać się „lampką ostrzegawczą” dla osób podejrzewających, że ich bliscy mogą być uzależnieni od narkotyków. Podstawowym objawem uzależnienia jest niekontrolowany przymus sięgania po substancje odurzające (psychoaktywne). Uzależniony traci kontrolę nad przyjmowanymi narkotykami, mimo starań nie jest w stanie utrzymać abstynencji. Do objawów narkomanii zalicza się także: wzrost tolerancji na substancje odurzające (tj. osoba uzależniona cały czas musi zwiększać dawki narkotyków, aby uzyskać efekt podobny do tego, który występował w przypadku pierwszych kontaktów z substancją psychoaktywną), sięganie po narkotyki mimo zauważenia nieprzyjemnych konsekwencji zdrowotnych, psychicznych i społecznych, do których one prowadzą, skoncentrowanie się na zdobywaniu narkotyków (tzn. chory całą swoją energię poświęca na zdobywanie środków potrzebnych na zakup substancji odurzających), pojawienie się zespołu abstynencyjnego (np.: drżenie rąk i mięśni, nadmierna potliwość, drażliwość, omamy, depresja, pogorszenie koncentracji, lęki). Już pierwsze objawy powinny wzbudzić niepokój i zmotywować do leczenia, ponieważ narkomania postępuje stopniowo, a powodzenie leczenia jest uzależnione od szybkości podjęcia terapii.

Regularne przyjmowanie narkotyków prowadzi do uzależnienia, którego nie da się pokonać samodzielnie - w tej sytuacji niezbędna jest pomoc terapeuty i odtruwanie

organizmu.

Terminem „narkotyki” określane są substancje psychoaktywne pochodzenia chemicznego (syntetyki) lub naturalnego. Działają one na ośrodkowy układ nerwowy i silnie uzależniają. Do najczęściej zażywanych narkotyków zalicza się: marihuanę, amfetaminę, kokainę, LSD, heroinę [<http://www.osrodekterapia.pl/narkomania,29.html>, (23.08.2021 r.)].

Z najnowszych badań wynika, że w polskim społeczeństwie używanie narkotyków nadal jest o wiele mniej rozpowszechnione niż konsumpcja napojów alkoholowych. W dalszym ciągu skala używania narkotyków w Polsce na tle innych krajów UE nie jest duża, najbardziej rozpowszechnionym narkotykiem jest marihuana, a dane dotyczące młodzieży wymagają uwagi specjalistów, ponieważ odsetek użytkowników marihuany w tej grupie znajduje się powyżej średniej europejskiej

[<file:///C:/Users/PC3/Downloads/Raport%20o%20stanie%20narkomanii%20w%20Polsce%202019.pdf>].

W drugiej połowie XX wieku nadużywanie narkotyków i uzależnienie od nich stało się problemem społecznym. Narkomania stała się stopniowo problemem medycznym, społecznym i kulturowym - spostrzegana jest jako jednostka chorobowa o złożonym charakterze. W odróżnieniu od choroby alkoholowej, w narkomanii oprócz uzależnienia fizycznego oraz psychicznego, występuje także uzależnienie społeczne. Problem używania narkotyków jest dodatkowo złożony pod względem prawnym, gdyż są one nielegalne. Używanie narkotyków jest nielegalne i często ukrywane, trudno jest zatem ocenić rozmiar występowania tego zjawiska oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych. Trudna jest ocena rzeczywistego zasięgu zjawiska używania narkotyków przez młodzież. Zwiększyła się podaż i różnorodność narkotyków na nielegalnym rynku, a tym samym ich dostępność. Zmieniły się wzory używania, jak i rodzaj najczęściej używanych substancji. Narkotyki stały się elementem towarzyszącym zabawom młodzieży, czy wspomagają młodych ludzi w nauce.

W ostatnich latach w Polsce zaczął narastać także problem dopalaczy, który jest przedmiotem zainteresowania władz i zaniepokojenia społecznego. Dopalacze działają negatywnie nie tylko na zdrowie, ale i na psychikę człowieka. Często prowadzą do depresji, a młodzi ludzie uzależnieni od nich bardzo często trafiają na odwyk do klinik psychiatrycznych. Nierzadko zaczyna się niewinnie – od jednego specyfiku, a finał jest druzgocący. Trucizny, które uzależniają, często są powszechnie dostępne w zwykłych sklepach. Zdarza się, że sami rodzice nie wiedzą, że kupują swoim pociechom środki uzależniające, tkwiąc w przekonaniu, że dostarczają dziecku potrzebnej energii.

Dopalacze są substancjami psychoaktywnymi. Można je kupić w Internecie lub w specjalnych sklepach. Składniki dopalaczy są legalne, jednak nie warto ich zażywać – są tak samo szkodliwe jak narkotyki, a w mediach coraz częściej donoszą o przypadkach śmiertelnych po zażyciu dopalaczy. Dopalacze cieszą się dużą popularnością wśród młodzieży, która nie ma świadomości, czym się truje.

Wyróżnia się trzy grupy dopalaczy:

- susze i kadzidełka (tzw. „spice”) pochodzenia najczęściej roślinnego, których działanie jest zbliżone do marihuany lub opium, a zażywa się je za pomocą spalania w fajkach lub skrętach; w ich składzie może znajdować się także kofeina, wanilina, THC, eugenol;
- tzw. „party pills”, czyli tabletki lub proszek pochodzenia głównie syntetycznego, będące mieszanką halucynogenów, stymulantów, opioidów, empatogenów lub dysocjantów; ich działanie ma być pobudzające i poprawiające nastrój, a także wspomagające przy braku energii; tabletki ekstazy była dawniej „party pill” – obecnie jest zakazana;
- środki syntetyczne w formie m.in. małych pigułek lub znaczków do lizania, w składzie których jest tylko jedna substancja.

Dopalacze, szczególnie w postaci kapsułek, są zażywane przez młodych ludzi w celu wprowadzenia się w stan błogości, nastrój euforyczny oraz do poprawy kondycji seksualnej i fizycznej niezbędnej podczas intensywnych zabaw tanecznych. Najbardziej popularną formą dopalaczy w Polsce są środki typu „spice” w postaci suszu i mieszanek roślinnych. Dopalacze wywołują u spożywającej je osoby efekt narkotyczny zbliżony do zdelegalizowanych substancji – producenci starają się jak najwierniej oddać działanie narkotyków. Skład chemiczny dopalaczy ulega ciągłej zmianie w celu ominięcia zakazów antynarkotykowych. Wraz z wejściem ustawy zabraniającej obrotu konkretną substancją psychoaktywną producenci zamieniają ją na jej analog, czyli substancję, która ma bardzo podobne działanie, a jeszcze nie została zakazana. Działanie dopalaczy opiera się na substancjach psychoaktywnych, które wywołują różne efekty zbliżone do działania narkotyków.

Dopalacze do niedawna były legalnie dostępne jako produkty kolekcjonerskie, nie do spożycia. Ze względu na ominięcie przepisów substancje psychoaktywne stały się dostępne dla ludzi, mimo iż ich szkodliwość nie została nawet przebadana. Obecnie obrót dopalaczami stał się zabroniony, dzięki czemu ich dostępność została utrudniona. Warto pamiętać, że

niewinnie wyglądające tabletki mogą prowadzić do utraty zdrowia, a nawet życia.

Skutki używania dopalaczy nie są jeszcze do końca zbadane. Skład dopalaczy wielokrotnie ulegał zmianie, dlatego nie wiadomo do końca, jakie są następstwa ich stosowania. Jedno jest pewne – skutki dopalaczy są poważne. Dopalcze mogą wywołać w zależności od wrażliwości organizmu: nudności, bóle głowy, zawroty głowy, stany lękowe, bezsenność, drgawki, problemy z oddychaniem, zmęczenie, urojenia, ataki szału, wysoką gorączkę, nadmierne pocenie się, śpiączkę, wymioty, biegunkę, brązowienie na skórze i inne.

Na temat dopalaczy krąży wiele mitów, w które najczęściej wierzy młodzież i to niestety ta coraz młodsza. Młodzież zazwyczaj nie wie, jak działają dopalacze. Te substancje psychoaktywne są łatwe do nabycia, dlatego nawet jeśli wszystkie sklepy sprzedające te specyfiki zostaną zamknięte, pozostanie nadal Internet. Skuteczną metodą ochrony przed dopalaczami jest kampania informująca o skutkach zażywania środków psychoaktywnych. Po kilkudziesięciu śmiertelnych przypadkach zatrucia dopalaczami zaczęto akcję zamykania sklepów z tego typu używkami. Z danych Centrum Kryzysowego Ministerstwa Zdrowia wynika, że zamknięcie punktów sprzedaży dopalaczy przyczyniło się do redukcji hospitalizacji na oddziałach toksykologicznych w całej Polsce.

Uzależnić można się zarówno od substancji zażywanej, jak i od stanu emocjonalnego uzyskiwanego za pomocą używki – jednym słowem uzależnić można się od wszystkiego. Reklamy, propaganda i znajomi – często właśnie dzięki nim młody człowiek sięga po używki. Kiedy reklama mówi, że po zażyciu danego produktu pamięć się wzmocni, to młody człowiek nie będzie potrafił skupić się bez danego produktu. Również uprawiając jakiś sport i chcąc osiągnąć wysoki wynik, należy sięgnąć po batonika, cukierka czy napój, które na pewno zapewnią zwycięstwo. To wszystko powoduje, że młoda osoba przenosi później te używki do życia codziennego i do dyskotek, ponieważ bez pobudzenia chemicznego nie czuje się na siłach, aby coś osiągnąć. Działa tu tzw. efekt placebo.

Dostępne prawie w każdym sklepie i niebudzące najmniejszych podejrzeń napoje energetyczne zawierają niewielkie dawki substancji uzależniających. Te substancje to guarana i tauryna. Guarana to znany brazylijski afrodyzjak, który pobudza i zwiększa sprawność seksualną. Bezsenność, zaburzenia lękowe i depresja – to stany, do których może doprowadzić zażywanie guarany. Natomiast tauryna poprawia metabolizm na krótki czas oraz daje przyływ energii. Niestety, po pewnym czasie prowadzi do wyczerpania psychicznego i fizycznego oraz do depresji.

Znane są przypadki osób, u których po odstawieniu napojów energetycznych,

zaobserwowano typowe objawy abstynencji, jak w alkoholizmie, np.: drgawki, delirium, inne dolegliwości związane z odstawieniem używki.

Aby zmniejszyć rozpowszechnienie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i innych środków zastępczych wśród młodych ludzi, konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości młodzieży i rodzin, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych chroniących przed używaniem narkotyków. Konieczne, są także kompleksowe działania profilaktyczne obejmujące całe rodziny. Zintegrowane działania muszą być adresowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i do rodziców oraz nauczycieli. Profilaktyka, jako oferta wzbogacająca wychowanie oraz edukację dzieci i młodzieży, wymaga podjęcia działań ukierunkowanych nie tylko na zapobieganie szkodom, ale przede wszystkim na promowanie zdrowia rozumianego całościowo, które obejmują wymiary: fizyczny, psychiczny, społeczny, duchowy i publiczny. Jednakże najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym.

W Polsce podstawę prawną rozwiązywania problemów dotyczących narkomanii stanowi *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii*.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 10 ust. 1 w/w ustawy, które w szczególności obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego [Ustawa z dnia 29 lipca

2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii].

Zgodnie z art. 10 ust. 2 i 3 w/w ustawy realizacja zadań, o których mowa wyżej jest prowadzona w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

II. Diagnoza

W Programie uwzględniono diagnozę w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka oraz czynników chroniących przeprowadzoną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Diagnozę problemów środowiska szkolnego przeprowadzono na podstawie badania w formie ankiet wśród uczniów szkoły podstawowej dot. aktualnej sytuacji uczniów klas 2-8 oraz rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem skutków izolacji wśród młodzieży wywołanych pandemią COVID – 19, bieżącej obserwacji pracowników szkoły, konsultacji z wychowawcami, pracownikami świetlicy i nauczycielami przedmiotów, ścisłej współpracy i licznych konsultacji z pracownikami GOPS, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Międzychodzie, kuratorami Sądu Rodzinnego i Policji, informacji wynikających z działalności pedagog i psychologa oraz zawartych w dokumentacji szkolnej oraz wywiadów z rodzicami i wizyt domowych w środowisku ucznia.

Na podstawie powyższych analiz wyszczególniono następujące zachowania problemowe, które stanowią zagrożenie dla prawidłowego rozwoju młodzieży:

- niepowodzenia w nauce,
- niski poziom życzliwości wśród uczniów, brak empatii,
- trudności w komunikacji interpersonalnej, bierne postawy, wycofanie,
- spóźnienia i wagary,
- lekceważenie obowiązków szkolnych,
- niski poziom kultury osobistej, wulgaryzmy,
- brak motywacji do działania, trudniejsze nabywanie kompetencji społecznych,
- uleganie negatywnym wpływom grupy rówieśniczej,
- zbyt długie spędzanie czasu przy grach komputerowych i w Internecie,
- zachowania agresywne w sieci- cyberprzemoc,
- zachowania w grupach rówieśniczych o charakterze przemocy psychicznej,
- sporadycznie zdarzają się próby sięgania po alkohol,

- niska świadomość społeczna niektórych rodziców, brak umiejętności wychowawczych,
- niewłaściwe wzorce zachowania w domu rodzinnym i w środowisku ucznia,
- bierna postawa rodziców wobec narastających problemów wychowawczych ucznia, brak zainteresowania i konsekwencji,
- funkcjonowanie w niepełnych rodzinach bądź rodzice w nowych związkach,
- brak sprawowanej opieki rodzicielskiej i przekazanie opieki nad dzieckiem innym członkom rodziny,
- konflikty w rodzinie o różnym stopniu nasilenia i problemy emocjonalne rodziców,
- trudności materialne, niezaradność życiowa rodziców,
- brak właściwego nadzoru nad czasem wolnym ucznia,
- niewystarczająca ilość czasu, którą rodzice poświęcają dziecku i jego problemom.

Z przeprowadzonych badań wynika, że uczniowie klas 2 i 3 bardzo lubią chodzić do szkoły, czują się w niej bezpiecznie, lubią się uczyć i czują się dobrze w społeczności klasowej. Pandemia nie wpłynęła na zmianę samopoczucia dzieci. Kiloro z nich jest bardziej niespokojnych, zaniepokojonych, ma trudności ze skupieniem uwagi. Umiejętnie współpracują w grupie. Zdarzają się konflikty, ale potrafią je rozwiązywać. Uczniowie mają obawy przed zdalną nauką - nie chcą uczyć się online. Spośród ankietowanych uczniów większość jest zadowolona z:

- osobistego poczucia bezpieczeństwa,
- poziomu materialnego swojej rodziny,
- swojej pozycji w klasie, w szkole,
- kontaktów z kolegami,
- kontaktów z rodzicami,
- kontaktów ze nauczycielami,
- swojej inteligencji i zdolności,
- swojego zdrowia,
- sposobu spędzania wolnego czasu,
- możliwości decydowania o sobie,
- możliwości rozwoju swoich zainteresowań,
- wyobrażeń o przyszłości,
- swojego wyglądu,
- swojego charakteru.

Uczniowie zadeklarowali, że kilka razy w tygodniu rozmawiają z rodzicami o szkole i ocenach, wspólnie spędzają czas poza domem oraz pomagają rodzicom w sprawach domowych. Z kolei znacznie rzadziej rozmawiają z rodzicami o swoich sprawach, wspólnie uprawiają sport i omawiają ważne decyzje rodzinne. Rodzice z kolei uważają, że często rozmawiają z dziećmi o innych jego sprawach, jednak rzadziej niż deklarują uczniowie uważają, że wspólnie zajmują się ważnymi sprawami domowymi. W przeważającej części rodzice wykazują duże zainteresowanie sposobem spędzania przez dziecko wolnego czasu, jego planów, finansów oraz przyjaciół. 40% uczniów uważa, że rodzice rzadko lub nigdy nie pytają, co robią i gdzie przebywają po szkole. Znaczna część uczniów przyznaje, że rodzice interesują się z kim przebywają na co dzień. Nie zawsze interesują się z kim spędzają czas lub na co wydają pieniądze. Uczniowie w tygodniu poświęcają najwięcej czasu na oglądanie filmów, spotkania z przyjaciółmi, chodzenie po miejscowości w której zamieszkują. Uczniowie odpowiedzialnie podchodzą do nauki i mają świadomość, że jeżeli chcą osiągnąć sukces zawodowy to muszą się dobrze uczyć, 68,4% uczniów podejmuje inicjatywę i nawiązują kontakt ze swoimi kolegami/koleżankami. Zdaniem uczniów wychowawca klasy jest dla nich wsparciem, dodaje otuchy i troszczy się o swoich wychowanków. Jednak nie zawsze znajduje czas, by wysłuchać uczniów i porozmawiać z nimi o ważnych dla nich sprawach. Dzieci potrafią się przeciwstawić w momencie, gdy są namawiane do rzeczy, na które nie mają ochoty. Przyznają, że w niektórych sytuacjach działają impulsywnie, nie zawsze potrafią się skoncentrować, działają pod wpływem chwili jednocześnie twierdzą, że nie mają problemu z koncentracją i planują swoje działania. W trudnych chwilach uczniowie słuchają muzyki, spędzają czas przed komputerem, starają się szybko zapomnieć o swoich problemach, a zarazem nie mogą przestać myśleć o problemie. 54 osoby deklarują, że nigdy nie szukają pomocy u pedagoga czy psychologa. Uczniowie deklarują, że rozsądnie korzystają z Internetu nigdy nie podając swoich danych, jednocześnie przyznają, że spędzają w Internecie więcej czasu niż planowali. Uczniowie deklarują, że w ciągu ostatniego roku nie doświadczyli cyberprzemocy. Rodzice, w porównaniu z sytuacją sprzed pandemii COVID 19, nie dostrzegają większych zmian w zachowaniu dziecka. Nieliczni rodzice zaobserwowali, że dzieci są zniecierpliwione, zniechęcone, mają trudność ze skupieniem uwagi.

Powyższe trudności wychowawcze i dydaktyczne odnoszą się do poszczególnych jednostek i nie są zjawiskiem dotyczącej większej grupy dzieci/młodzieży. Podobnie zachowania nacechowane demoralizacją mają charakter incydentalny. Natomiast w dzisiejszej rzeczywistości szerszy zasięg ma nadal niewłaściwe korzystanie z Internetu i gier

komputerowych.

Przeprowadzona Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Kwilcz umożliwiła zapoznanie się z problemami mieszkańców gminy i uczniów szkoły podstawowej, a zwłaszcza ich postaw i doświadczeń związanych z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami.

Do zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przyznało się 6% młodych mieszkańców gminy, co stanowi 7 osób. Prawie wszyscy zażywali substancje psychoaktywne mając 14-16 lat. Zdecydowana większość sięgnęła po marihuanę lub haszysz. Wśród okoliczności zażycia substancji psychoaktywnych po raz pierwszy najczęściej wymienia się: spożywanie substancji psychoaktywnych ze znajomymi na podwórku, ciekawość, a także chęć dobrej zabawy i doznania przyjemności/relaksacji.

Natomiast jeżeli chodzi o dostępność środków psychoaktywnych dla młodzieży to 8% ocenia możliwość zdobycia narkotyków jako łatwe, natomiast 15% zna miejsca w swojej miejscowości, gdzie może kupić narkotyki lub dopalacze.

Z badań wynika, że 2% uczniów uważa zażywanie narkotyków za raczej nie szkodliwe lub zdecydowanie szkodliwe, a 10% nie potrafi tego ocenić. Dla większości młodych ludzi uzależnienia od środków psychoaktywnych wiążą się z zaburzeniami zdrowia fizycznego i psychicznego. Wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy młodzi ludzie czerpią przede wszystkim z telewizji i Internetu, ale znaczny odsetek wskazał również na nauczycieli.

Z przeprowadzonego badania diagnozującego problemy społeczne na terenie Gminy Kwilcz oraz diagnozy problemów środowiska szkolnego, tak jak w latach poprzednich problem zażywania substancji psychoaktywnych przez młodych mieszkańców gminy nie jest alarmujący, jednak dostrzegalny.

Problemem wśród dzieci i młodzieży w dalszym ciągu jest palenie tytoniu, a w ostatnim czasie dostrzega się wzrost używania e-papierosów, które są bardzo popularne wśród młodzieży, zastępując tradycyjne papierosy.

Ponadto część uczniów posiada niepełną wiedzę na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych, co domaga się zastosowania szerokich działań profilaktycznych.

III. Cele i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Kwilczu na 2022 rok

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok zwany dalej „Programem” przedstawia zadania własne Gminy Kwilcz w zakresie przeciwdziałania

narkomanii wynikające z art. 10 ust. 1 *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii*. Program uwzględnia postanowienia *Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 oraz Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2020-2024*.

Cele i zadania powstały na bazie dotychczasowych doświadczeń związanych z realizacją Programu w latach ubiegłych oraz wyników zawartych w *Diagnozie problemów społecznych na terenie Gminy Kwilcz, Diagnozie problemów środowiska szkolnego i Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kwilcz na lata 2016 – 2026*.

1. Cele strategiczne Programu

- ograniczenie zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP oraz związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych występujących na terenie Gminy Kwilcz.

2. Cele operacyjne Programu

- promowanie postaw społecznych oraz zdrowego stylu życia, jako ważnych aspektów w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej,
- wzrost poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych, w tym dopalaczy.

3. Zadania Programu

a) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez:

- kontynuację działalności Punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin – wsparcie psychologiczne, udzielanie informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym,
- działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kwilczu,
- szkolenia specjalistów oraz przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem uzależnień – organizowanie i dofinansowanie szkoleń, kursów zwiększających kompetencje w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- przeprowadzanie rozmów oraz podejmowanie działań motywujących osoby uzależnione od narkotyków oraz osoby zagrożone uzależnieniem do udziału w zajęciach terapeutycznych oraz podjęcia leczenia odwykowego, a także udzielanie

pomocy osobom z otoczenia osoby uzależnionej,

- organizacja zajęć profilaktycznych,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- współpraca z placówkami leczenia uzależnień.

b) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

- prowadzenie świetlic środowiskowych,
- organizację szkoleń i warsztatów z zakresu przeciwdziałania narkomanii w jednostkach oświatowych gminy,
- udział w Ogólnopolskich Kampaniach Profilaktyczno-Edukacyjnych poświęconych narkomanii i jej skutkom,
- współpracę z Policją oraz innymi instytucjami i podmiotami w zakresie informacyjno - edukacyjnej działalności profilaktycznej,
- organizację wypoczynku letniego z programem zajęć profilaktycznych dla dzieci,
- organizację lub dofinansowanie imprez, spektakli, warsztatów oraz innych zajęć i wydarzeń o charakterze profilaktycznym organizowanych na terenie gminy i adresowanych do mieszkańców gminy,
- podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat problemu narkomanii m.in. poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek,
- prowadzenie edukacji publicznej w zakresie problematyki narkotykowej poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (np.: broszur, ulotek itp.).

c) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii poprzez:

- podejmowanie wraz z Policją działań mających na celu zmniejszanie dostępności narkotyków na terenie gminy i powiatu,
- szkolenie opiekunów świetlic środowiskowych, wychowawców, pedagogów szkolnych oraz innych osób zaangażowanych w prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii,

- podnoszenie kwalifikacji członków Komisji oraz Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przemocy i Narkomanii poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach z zakresu przeciwdziałania narkomanii,
- zakup i dystrybucję materiałów edukacyjnych i informacyjnych dotyczących przeciwdziałania narkomanii,
- rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii,
- dofinansowanie realizacji programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.

d) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego poprzez:

- współpracę i wsparcie działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kwilczu, Centrum Integracji Społecznej w Kwilczu i Chudobczycach w zakresie udzielania pomocy osobom uzależnionym od narkotyków oraz członkom ich rodzin.

Zgodnie z art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, zakres i formy prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej, mając na względzie dobro dzieci i młodzieży.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii „szkoły i placówki prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w celu przeciwdziałania narkomanii”.

Działalność, o której mowa wyżej, obejmuje działania uprzedzające, które mają na

celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, mających związek z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków. Zachowania te charakteryzują się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, które niosą ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego.

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii realizuje się w szczególności poprzez:

a) działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej oraz aksjologicznej. Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
- wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków,
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- kształtowanie u uczniów i wychowanków postaw prospołecznych, w tym przez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym oraz zaangażowaniu w działalność podmiotów, o których mowa w art. 3 ust.1 i art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych,

b) działalność edukacyjna w szkole i placówce polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia. Działalność ta obejmuje w szczególności:

- poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków,
- kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

c) działalność informacyjna w szkole i placówce polegająca na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2 Rozporządzeniu , skierowanych do uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły lub placówki. Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji,

o których mowa w § 1 ust. 2 Rozporządzenia,

- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2 Rozporządzenia,
- przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*,
- informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

d) działalność profilaktyczna w szkołach i placówkach polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Działania profilaktyczne obejmują w szczególności:

- realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych programów zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 *Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o Zdrowiu publicznym*; dobór odpowiedniego programu uzależnia się od celu profilaktycznego, który wynika z uprzednio przeprowadzonej diagnozy o której mowa w § 6 ust. 2 Rozporządzenia,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2 Rozporządzenia, przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,

- włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy – Prawo oświatowe, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2 Rozporządzenia.

Zgodnie z powyższym gmina ma możliwość przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiegać i minimalizować skutki uzależnień.

Wykonanie zadań przyjętych w Programie uzależnia się od wysokości dochodów uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

IV. Realizatorzy Programu:

Komisja oraz Wójt poprzez powołanego przez siebie Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przemocy i Narkomanii we współpracy z:

- gminnymi jednostkami oświatowymi,
- Komendą Powiatową Policji w Międzychodzie oraz Komisariatem Policji w Sierakowie,
- Przychodnią Lekarską „SIMED” w Kwilczu,
- SP ZOZ Zakładem Leczenia Uzależnień w Charcicach,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kwilczu,
- Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kwilczu,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie,
- Kwileckim Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza oraz Biblioteką Publiczną w Kwilczu.

V. Źródła i zasady finansowania Programu:

➤ źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

VI. Sposób kontroli realizacji Programu:

1. Sprawozdanie z realizacji Programu przedkładane przez Komisję wspólnie z Pełnomocnikiem Wójtowi, w I kwartale 2023 roku.
2. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2022

roku przygotowywane przez Komisję wspólnie z Pełnomocnikiem na podstawie opracowanej przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii ankiety i przedkładane przez Wójta Gminy do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu – Departament Ochrony Zdrowia i Przeciwdziałania Uzależnieniom w I półroczu 2023 roku.

-

Dział 851, Rozdział 85153	Działania	Koszty (zł)
§ 2820	Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom - konkurs dla stowarzyszeń w zakresie szkodliwości używania dopalaczy (nagranie videoklipu wraz z kampanią informacyjno – edukacyjną dla mieszkańców gminy)	3.000,00
§ 4170	wynagrodzenie za przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych w szkołach	1.500,00
§ 4210	Zakup materiałów edukacyjnych związanych z zagrożeniem używania dopalaczy	500,00
§ 4300	Warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w szkołach	3.000,00
		8.000,00

UZASADNIENIE

Podstawę prawną rozwiązywania problemów dotyczących narkomanii w Polsce stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn. zm.). Ustawa ta zobowiązuje gminę do prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii. Zgodnie z art. 10 ust. 2 ww. ustawy realizacja zadań, o których mowa wyżej jest prowadzona w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, który uchwała rada gminy.

Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok jest niezbędne dla realizacji określonych w nim celów wychodzących naprzeciw istotnym problemom społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki uzależnień.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.